

Spriadač americký (*Hyphantria cunea*)

Ovocné aj okrasné dreviny sú často napadané húsenicami mnohých druhov motýľov. Spriadač americký je nepôvodný druh škodcu, ktorý pochádza zo Severnej Ameriky. Rozšírený je najmä v USA. Do Európy sa tento kozmopolitný škodca dostal v relatívne nedávnej minulosti po druhej svetovej vojne a odvtedy sa rozšíril ďalej. Na Slovensku sa prvý raz objavil okolo roku 1946, kedy sa rozšíril až po Žilinu, Detvu a Vranov nad Topľou.

V posledných rokoch jeho početnosť stúpa. Vyznačuje sa širokou škálou hostiteľov. Charakteristickým hostiteľom v mestských oblastiach (parkových drevín) je javorovec jaseňolistý, kde možno pozorovať väčšie množstvo húseníc. Z ovocných drevín napáda hlavne liesku obyčajnú, orech kráľovský, jabloň domácu, morušu bielu, slivku domácu, čerešňu vtáčiu, čerešňu višňovú, hrušku obyčajnú a vinič hroznorodý. K hostiteľom patrí aj chmeľ obyčajný. Drevo poškodených drevín nevyzrieva a stromy sú citlivejšie na zimné mrazy. Na Slovensku sa škodca vyskytuje v teplejších oblastiach na juhu.

Spriadač americký je polyfág a tiež je považovaný za jedného z najvýznamnejších invázných druhov motýľov. Ide o menšieho bieleho nočného motýľa, ktorého prvá generácia sa rojí v apríli až máji a druhá generácia v auguste až septembri. Imágo je dlhé 9-15 mm a má rozpätie krídiel 25-36 mm (samček 25 – 28 mm, samička do 36 mm). Samičky škodcu po kopulácii kladú početné skupiny malých zelenkastých, neskôr šedivejúcich vajícok na rub listov hostiteľských rastlín. Jedna samička nakladie približne 400-500 vajícok. Rast malých húseničiek je pomerne rýchly. Vyliahnuté húseničky spôsobujú zo začiatku iba malé nenápadné škody. Húsenice sú chlpaté, žltozelené a môžu dorastať do dĺžky 30-45 mm. V štádiu dospelosti sa vyznačujú charakteristickým tmavším pásom na chrbte. Listy bývajú poškodzované húsenicami, ktoré žijú spoločne a neskôr jednotlivo. Najprv vyžierajú do listov okienka, neskôr môžu listy skeletovať. Pozornosť na seba pútajú rozsiahle požerky listov, letorastov aj plodov spôsobené húsenicami. Húsenice spôsobujú holožery, kedy dokážu aj väčší strom zbaviť všetkých listov. V dôsledku holožerov sú stromy oslabené a plody nedozrievajú. Obžrané časti stromov obaľujú pomerne nápadnou pavučinou. Tvoria pavučinové hniezda, ktoré môžu dosahovať rozmery 2 m. Proces kuklenia prebieha v trhlínach kôry. Kukly druhej generácie prezimujú v štádiu kukly v úkrytoch na stromoch, plotoch či múrikoch.

Za účinný spôsob ochrany sa považuje mechanická likvidácia pavučinových hniezd spriadača amerického aj s húsenicami. Čiastočne účinný je aj predjarný postrek. V oblasti biologickej kontroly sa uskutočnilo veľa výskumov. Škodca má niekoľko druhov prirodzených nepriateľov medzi ktorých patria predátory aj parazitoidy. Najpoužívanejším a najskúmanejším antagonistickým organizmom je *Bacillus thuringiensis*. Pri redukcii populácií spriadača sú predmetom výskumov *Beauveria bassiana*, *Beauveria globulifera*, *Trichogramma dendrolimi* a *Steinernema feltiae*.

Pri chemickej ochrane počas vegetácie je potrebné upriamiť pozornosť na zasiahnutie, čo najmladších húseníc škodcu. Na chemickú ochranu sú povolené viaceré prípravky. Chemická ochrana je potrebná najmä pri premnožení. Spriadač americký bol predmetom záujmu hlavne v 50. a 60. rokoch 20 storočia. V súčasnosti tento druh škodcu je v Európe dobre etablovaný. Už sa nerozširuje a škodí len lokálne. Premnoženie sa vyskytuje na miestach, ktoré sa neošetrujú (stromoradia pri cestách alebo v niektorých parkoch). V pravidelne ošetrovaných oblastiach spriadač americký nespôsobuje významné škody. Dôležité je sledovať aktuálnu signalizáciu.